

II miejsce w Ogólnopolskim konkursie Literacko – plastycznym organizowanym przez Szkołę Podstawową nr 50 w Lublinie

Ks. Stefan Wyszyński w Lublinie i na Lubelszczyźnie

Reportaż – Michał Stefańczuk, 16 lat, Gimnazjum im. Kard. Stefana Wyszyńskiego w Sitnie

Opiekunowie: Marta Wierzchowska (nauczyciel religii),
Katarzyna Barwińska (nauczyciel j. polskiego)

„Pobyty Stefana Wyszyńskiego w sercach mieszkańców Lubelszczyzny”

Co Stefan Wyszyński podarował Naszej Ziemi? Czy są to pomniki postawione na Jego cześć? Czy może wrażenia, zaszczyty, wspomnienia mieszkańców ziemi lubelskiej? Myślę, że najważniejsze jest to, co każdy z nas teraz odczuwa: wolność. Ksiądz Wyszyński dał nam i Lubelszczyźnie wolność. Walczył o sprawę, która dotyczy nas – Polaków. Zwyciężał zło dobrem. To dowodzi, jak bardzo kochał ludzi i ojczyznę. Swoim poświęceniem pokazał i uświadomił nam jak cenny jest nasz kraj, Polska oraz to, że wszyscy Polacy Tworzą jedność.

Podczas II wojny światowej Prymas Wyszyński, aby walczyć, musiał ukrywać. Znalazł bezpieczne miejsce między innymi w miejscowości Stanisławka, która należy do parafii Horyszów Polski. Było to bezpieczne i spokojne miejsce. O pobycie Wyszyńskiego w tej miejscowości opowiada Zygmunt Kapica ze Stanisławki, który te opowieści zna z relacji swojego ojca i stryja: „Ksiądz przyjechał do Stanisławki, aby wyrobić sobie dokumenty, ponieważ to odludne miejsce wybrali sobie członkowie AK na punkt wyrabiania dokumentów. Wtedy ks. Stefan ukrywał się w stodole u Józefa i Apolonii Nowosadów. Miał zostać stąd wysłany na przeszkolenie do Bończy. O tym, że jest to ksiądz, wiedzieli tylko właściciele stodoły, gdyż chodził w cywilnym ubraniu. Sam dowiedziałem się o tym wiele później, była to ścisła tajemnica. Tu jednak było bezpiecznie, Niemcy nikogo nie aresztowali, nie było wysiedleń”.

Pan Zygmunt nie wiedział, że Stefan Wyszyński ukrywał się w Stanisławce aż dwa lata. Jak powiedział, było to owiane tajemnicą i nikt wtedy o tym nie mógł, a nawet nie chciał rozmawiać. Pani Kazimiera Wołk także zna większość informacji na ten temat jedynie z opowieści: „Wyszyński był ostrożny, chodził w przebraniu, aby nikt nie dowiedział się kim

jest. Był z nim jeszcze ktoś, prawdopodobnie dwóch ludzi dla ochrony. Nikt nie wie, kim byli tamci. Wiem jednak, że ksiądz ukrywał się u Nowosadów ponad dwa lata i nikt wtedy o tym nie wiedział. Dopiero wiele lat po wojnie, kiedy się o tym rozmawiało, wyganiano dzieci z domu i szeptano. Wszyscy szanowali księdza”.

Stefan Wyszyński trafił w dobre ręce lubelskiej ziemi. Było tam bezpiecznie, a ludzie dbali o niego. Brak dróg, rozległe lasy, liczne wzgórza i doliny sprawiały, że ksiądz mógł bezpiecznie spacerować i czuć się swobodnie. Był w leśniczówce, która do dziś stoi jako dom mieszkalny w Rozdołach. Maria Smoleń ze Stanisławki urodzona w 1917 r. może coś o tym powiedzieć: „Jechaliśmy furmanką, z mężem Janem i dziećmi ze Stanisławki do Dębowca. Między Sławęcinem a Kopanią (Kol. Kornelówka) spotkaliśmy ks. Wyszyńskiego. Szedł od strony Stanisławki w stronę Kopaniany. Mąż go rozpoznał. Wówczas nastąpiła rozmowa. Ksiądz pytał nas o cel podróży i jak nam się wiedzie, po rozmowie pojechaliśmy dalej”. Pani Maria mówi także o tym jak jej mąż opowiadał: „Jeden raz orałem na swoim polu między Stanisławką a Żukowem. Ks. Wyszyński szedł z Żukowa w stronę Stanisławki i zatrzymał się na rozmowę”.

Ukrywanie się Stefana Wyszyńskiego w Stanisławce to niewątpliwie ciekawa historia, jednak niewiele osób o tym pamięta. Jest to jeden ze skutków władzy PRL-u. Niechętnie odnosili się do członków Armii Krajowej. Dlatego niewiele mówiło się w rodzinach, przez długie lata, o czasach wojennych. Temat ten był wielką tajemnicą, jednak był nią dlatego, iż Polacy chcieli jak najlepiej dla ks. Wyszyńskiego.

Po wojnie Wyszyński przybył na wizytację do Stanisławki. Ludzie witali go z otwartymi ramionami i byli bardzo ucieszeni z tego powodu. Uroczyste przyjęcie wspomina znów pani Kazimiera Wołk: „Byłam wówczas małą dziewczynką. Przebrano mnie w białoczerwoną szarfę i wręczono piękny bukiet kwiatów. Byłam jedną z dziewczynek witających księdza. Jedną z nas nauczono na tę okazję jazdy konno i dziewczynka ta witała Wyszyńskiego jadąc koniem. Biskup jechał wozem drabiniastym przystrojonym zielonymi gałązkami. Była to wielka uroczystość dla nas”. Pani Wołk może się pochwalić momentem bliskiego spotkania z księdzem: „Pojechał odwiedzić Nowosadów, u których się wtedy ukrywał. Ja pobiegłam tam, bo chciałam go zobaczyć. Wówczas biskup wziął mnie na kolana. To było dla mnie wielkie przeżycie”.

Biskup Wyszyński poświęcił kaplicę w Stanisławce i udzielił bierzmowania młodzieży. Wspomina o tym Sabina Królikowska: „On był wtedy biskupem i bierzmował

wiele osób. Była to różna wiekowo młodzież, osoby od 10 do 18 lat”. Bierzmowanie przez Stefana Wyszyńskiego musiało być wielkim zaszczytem dla tych ludzi.

Z okazji pobytu Kardynała Wyszyńskiego wybudowano pomnik upamiętniający tę wizytę. Ziemia lubelska była miejscem bliskim sercu Prymasa Stefana Wyszyńskiego. Jego życie jest silnie związane z tymi terenami. Dzięki niemu te ziemie są wolne. Był, a w sercach wielu ciągle jest, to wspinały człowiek, a my mieszkańcy Lubelszczyzny możemy być dumni z tego, że tyle dla nas zrobił, a także z tego, że tyle zrobiliśmy dla niego. To dzięki bezpiecznym schronieniom ziemi lubelskiej ksiądz Stefan Wyszyński mógł funkcjonować i walczyć o Polskę.